Poštnina plačana v gotovini. Posamezna številka 1.25 Din.

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 10 Sobota, 1. februarja 1936 Leto XI

6. Kongres Delavskih zbornic je z uspehom završil — sedaj

delavstvo v boj za uresničenje zahtev

Dne 26. in 27. jan. se je vršil v veliki dvorani Delavske zbornice v Beogradu 6. kongres Delavskih zbornic, katerega se je udeležilo poleg zastopnikov skoraj vseh ministrstev, raznih socialno-političnih institucij in delavskih strokovnih organizacij nad 150 delegatov iz 35 mest naše države. Razen splitske Delavske zbornice so bile zastopane vse zbornice.

Na dnevnem redu kongresa so bila najaktualnejša vprašanja, kot: mere proti brezposelnosti in zavarovanje brezposelnih, nadalje vprašanje padanja delavskih in nameščenskih plač ter njih zakonita zaščita, pravica delavskega združevanja in stavke, kakor tudi poročila o tekstilni in rudarski anketi ter o anketi o hišni služinčadi.

Kongres je otvoril tajnik centralnega odbora Delavskih zbornic s. dr. **Topalović.** Po izvolitvi predsedstva, v katero so bili izvoljeni **Štark** iz Zagreba, **Cenanović** iz Zenice in **Sedej** iz Ljubljane, je bilo kongresu objavljeno, da je s. Topalović podal ostavko kot centralni tajnik in da bo do prihodnjih volitev v Delavske zbornice vršil dolžnosti tajnika s. Krekić. V imenu celokupnega kongresa je predsednik Štark s. Topaloviću za njegovo nadvse požrtvovalno delovanje v prid delavskega razreda izrekel najtoplejšo zahvalo.

K 1. točki dnevnega reda, to je brezposelnost, pomoč in zavarovanje brezposelnih je podal izčrpno poročilo s. **Jovo Jakšić** iz Sarajeva. Povedal je, da država, banovine in občine niso posvečale prav nobene pažnje temu vprašanju, kljub temu, da so za to v prvi vrsti poklicane. Dosedanja pomoč brezposelnim s strani Javnih borz dela je absolutno nedovoljna. Tudi novi pravilnik o podpiranju brezposelnih delavcev predstavlja novo poslabšanje dosedanjih dajatev, ker povečava dobo članstva pri bolniških blagajnah od 4 mesecev na 8 odnosno 12 mesecev. Po tem novem pravilniku (proti kateremu je zavzel kongres odločno odklonilno stališče) bi bila iz brezposelnega zavarovanja izločena velika večina sezonskih in ostalih delavcev.

Referent je postavil zahtevo po izvedbi velikih javnih del, po skrajšanem delovnem času, po subvencijoniranju javnih borz dela s strani države, banovin in občin ter po reviziji predvidenega pravilnika o podpiranju brezposelnih.

O delavskih in nameščenskih mezdah ter njih zakoniti zaščiti je poročal s. **Uratnik.** Plediral je za kolektivne pogodbe med delodajalskimi in delojemalskimi organizacijami ter za zakonito zaščito minimalnih mezd. Iznesel je poedine slučaje, ko delavci ne zaslužijo več kot Din 8 do Din 18 na dan. To ne škoduje samo delavcem kot takim, temveč tudi onim delodajalcem, ki plačujejo malo boljše mezde.

S. **Pavičević** (Beograd) je govoril o koalicijski pravici delavcev ter je ugotovil, da obstoji samo na papirju, ker iz neštetih slučajev je razvidno, da se ta pravica delavcev ne tepta samo s strani delodajalcev, temveč tudi s strani državnih organov.

S. **Krekić** je poročal o samoupravah v socialnih institucijah. Bičal je sistem stalnega imenovanja ravnateljstev bolniških blagajn in podčrtal, da tak sistem škoduje dobremu ugledu zavarovanja, pa tudi njega funkcijoniranju. Postavil je zahtevo po čimprejšnjem razpisu svobodnih volitev v bolniške blagajne.

Po podanih poročilih k poedinim točkam dnevnega reda so bile sestavljene komisije, ki so imele nalogo proučevati vse resolucije k posameznim referatom.

Diskusija, ki je trajala 1 dan in pol in v katero so posegli delegati in eksperti iz vse države, je bila vseskozi stvarna in na višini.

Resolucije, ki so bile kongresu predložene v odobritev in ki predstavljajo velik korak naprej v pogledu razčiščenja pojmov, zlasti pa praktični predlogi za omiljenje velike brezposelnosti in dosego novih socialnih pridobitev, so bili od kongresa soglasno sprejeti.

Slovenski radikali pripravljajo prisilna taborišča za delavce

Slovenski radikali si prizadevajo, da bi banska uprava uvedla fašistične določbe o prisilnih delavskih bataljonih in taboriščih, kjer bi ljudje delali takorekoč zastonj in bi delavec postal suženj. Pravijo, da bi na ta način odpravili brezposelnost. Čudno.

Če hočejo omejiti brezposelnost, naj se zavzamejo za konzum premoga iz slovenskih rudnikov, za izvedbo javnih del odobrenih že pod Jevtićevim režimom, za strogo izvajanje določb o zaščiti delavcev itd.

Kar se tiče zaposlitve brezposelnih pri javnih delih, naj si ne jemljejo za vzgled Nemčije, kjer spet raste brezposelnost, ampak naj si ogledajo tozadevne izkušnje po vseh državah, ki so v tem oziru že mnogo pokazale, posebno Amerika, Švedska in Belgija.

Zlasti na Belgijo si dovoljujemo opozoriti naše klerikalce, ker v Belgiji sodelujejo krščanski socialci s socialdemokrati v eni vladi. In kaj se je storilo v Belgiji?

Izkoristili so švedske in ameriške izkušnje, ki so pokazale, da so javna dela dobro sredstvo za pobijanje krize le, če se pri tem izpolnijo trije pogoji:

1. če se izvedejo v **velikem obsegu,** 2. če se **ne** financirajo iz rednih davkov in 3. če so zvezana s politiko **pocenjenega denarja.** V Belgiji so izpolnili te tri predpogoje. Za leta 1936—1938 je vlada določila načrt javnih del, za katera se bo porabilo tri milijarde 500 milijonov frankov. Od tega odpade na 1936. leto ena milijarda 600 milijonov, kar se bo krilo iz pocenitve belgijskega franka. S tem denarjem bodo zgradili nekaj vzornih cest, bolnišnic, elektrarn, kanalov in stanovanjskih stavb. Zaposlenih pa bo 40.000 ljudi.

Že zdaj so se pokazali ti-le uspehi te gospodarske politike: Belgijsko gospodarstvo se spet dviga. Število brezposelnih je padlo z 223.000 na 136.000. Dočim so imele železnice v prvem četrtletju 1935 deficita 100 milijonov, so imele v tretjem četrtletju že nekaj prebitka. Dohodki od vseh indirektnih davkov (na različno blago) so se dvignili za 300 milijonov, kar dokazuje povečano kupno moč prebivalstva. Zato bo vlada v tem letu več davkov znižala.

V nobenem slučaju pa ne more biti koristno prisilno delo. To je pokazal pri nas kuluk.

Končno Vas opozarjamo, cenjeni slovenski radikalci, na besede, ki jih je zapisal dr. Ahčin v uvodniku »Slovenca«:

»Po krščanskem pojmovanju nam delo predstavlja nadaljevanje in dopolnitev božjega stvariteljskega dela.« Zato ne ponižujte tega božjega stvarstva!

40urni delovni teden

Delavstvo mora pospešiti svojo akcijo

Delovni čas se mnogo prepočasi skrajšuje. O tem poroča v svojem glasilu mednarodni urad dela.

Leta 1919. je organizacija mednarodnega urada dela sklenila načelo osemurnega dela na dan ali 48-urni delovni teden. Leta 1935. je ta organizacija sklenila, da se z uvedbo 40 urnega delovnega tedna ne sme poslabšati življenski položaj delavcev. Bodoči cilj je izvedba 40 urnega delovnega tedna. Že letošnja mednarodna konferenca dela je sklenila 40 urni delovni teden za nadaljnjo panogo steklarske industrije. Nadaljnji predlogi v tem zmislu se pripravljajo, zlasti za javna dela, stavbne, železarske in jeklarske industrije, premogovnike in tekstilno industrijo.

Blok levičarjev v Španiji

Volilni odbor levice je razglasil kandidatno listo levičarskega bloka za parlamentarne volitve. Do enotne liste je prišlo po vseh pokrajinah, razen v Kataloniji, Valenciji in Biskaji.

Na tej skupni listi je 102 kandidata republikanske levice, 51 republikanske unije in 133 socialistov. Med kandidati socialistov je deset komunistov, dva strokovničarja in en federirani republikanec.

Iz notranje politike

Beograd, 30. I. 1936.

Po Nemcih smo menda tudi mi dobili uverjenost, da: doppelt hält besser. — Vsaj pri JRZ je skoro povsod izgrajena organizacija od spodaj navzgor v dvoje. Bo imel beograjski »Ošišani jež« kar prav, da najbrže ni več kraja, kjer bi imela JRZ samo eno organizacijo. Stranka je torej oprta kar na dve nogi in se more zato razkoračiti na široko. Ni vrag, da ne bi potem tudi za bolj izbirčnega ne bila vabljiva. Pohvala, poslancem izrečena, je bila res pošteno zaslužena.

To pa ni sedaj najvažnejše. Bolj važno je, da je izvenparlamentarna opozicija še raz dvoje, da pa se ji zdi, da bi bilo boljše, če bi mogla nastopiti vendar kot eno. Ni še teden tega, kar so pripovedovali, da se izvenparlamentarna opozicija iz Beograda in Zagreba ne bo še kmalu sestala. Prilike so najbrže pokazale, da bi bil sestanek vendar umesten in danes se razgovarjajo posamezni odposlanci opozicije v Zagrebu. — Dr. Maček je sicer na svojem posestvu, prišel pa bo gotovo v stik s svojimi in odposlanimi. — Posebej pa so prišli v Zagreb še tudi odposlanci bivšega glavnega odbora radikalov, pravijo, razgovarjat s svojimi. Menda vendar ni zvedel dr. Maček že prej za njihov prihod in se zato umaknil na deželo?

To romanje v Zagreb bo dobilo svojega odmeva v prihodnjih dneh, verjetno, da bo dr. Maček znova povedal, da je za sporazum, vedeti mora le, s kom ga bo delal. Tedaj bi nekateri videli težavo: nove volitve po starem — ne gre, nove volitve po novem pa tudi ne. — Vsi pa za demokracijo, kdo naj reši to zagato!

Finančni odbor je še v rokah skupščinske opozicije. Imel je že sejo in sam finančni minister je podal ekspoze. — [illegible]

*

Med tem smo dobili poročilo, da je od opozicije izvoljeni predsednik finančnega odbora že zopet prešel v vladni tabor. Bil je namreč že poprej v vladinem taboru in je prestopil v opozicijo, ker mu je opozicija ponudila, da ga bo izvolila za predsednika finančnga odbora, dočim so vladinovci imeli drugega kandidata. Sedaj je volitev izvršena in opozicija lahko reče, da je pomagala vladi do predsednika. in do večine v finančnem odboru. [illegible]

Nemčija in Italija

Dve državi z enakimi cilji

Nemčiji je italijanska [illegible] všeč. Zato je obljubila »blagohotno« nevtralnost.

Nemčija je bila ljubosumna na Italijo, ki je dosegla vpliv v Podunavju ter s tem otežkočila nemško ekspanzivnost proti Podunavju. Pod vplivom Prage in Anglije se pa pričenjajo zaveznice Italije nagibati h konsolidaciji Podunavja in Balkana. S tem so nemški računi zaenkrat prekrižani in Nemčija razočarana.

Nemčija se tudi zaveda, da se vprašanje Podunavja reši z vprašanjem Sredozemskega morja, ki najbrže ne bo v prid Nemčije.

Na pravo pot!

Ljudstvu pravic in svobode!

Zadnji dogodki v Narodni skupščini niso prav zadovoljiv pojav. Prepiranje v Narodni skupščini neglede, v koliko je opravičeno ali ne, ni najboljši znak demokratične zrelosti ter je logična posledica gesel, pod katerimi so se vršile volitve v Narodno skupščino, dne 5. maja lani.

Mi smo že ponovno pokazali na obljube vlade, da uveljavi politične zakone o vseh svoboščinah. Ta obljuba je dana in je povsem neprimerno, če se to politiko ovira s katerekoli strani.

Skoraj jasno je, da od sedanje narodne skupščine, ki v Narodni skupščini skoraj ni omenila zakonodaje v tem duhu, nimamo pričakovati svobodnega političnega udejstvovanja. Treba pa je le otvoriti vrata svobodi, treba je dati svobodo duhovnemu in gospodarskemu poletu, inicijativi iz naroda, ker bo sicer težko uvesti vse komponente v državi k sodelovanju.

Ta veliki nedostatek opažajo tudi v inozemstvu. Zlasti se interesirajo za ureditev naših notranjih razmer angleški politiki, ki so prepričani, da je ureditev notranjih razmer potrebna in mogoča.

Predpogoj za konsolidacijo v tem duhu sta dve stvari. **Prvič smisel za demokracijo in duh demokracije, drugi, ki je v zvezi s prvim, so pa državljanske svoboščine.**

Po tolikih letih jalove medsebojne borbe in oviranja duha, da se po javni diskusiji in izkušnjah konsolidira, je težka preizkušnja, ki ne škoduje le posameznim stremljenjem, marveč mnogo bolj celokupnosti, ker ovira naravni razvoj in koncentracijo duhov.

Po volitvah v Grčiji

Nobena stranka nima absolutne večine. — Koalicijski vladni režim

Volitve v grški parlament v nedeljo so pokazale, da v Grčiji nima nobena stranka absolutne večine. Po znanih rezultatih so dobili mandatov:

liberalci (Venizelos)	124
Ljud. str. (Caldaris)	65
Kondylis in Theotokis	60
komunisti in socialisti	16
republikanci	12
Metaksas	7
Konsumanis	4

Zanimiv je ta rezultat, ker je Kondylisova koalicija šele na tretjem mestu.

S sestavo vlade je bil pooblaščen liberalec Sofulis, ki more sestaviti le koalicijsko vlado.

Venizelos sam je izjavil, da se umakne iz političnega življenja.

Tri leta nemškega fašizma

Dne 30. januarja so minila tri leta, odkar je zavladal fašizem v Nemčiji. Razvoj dogodkov nam je znan. Teror, [illegible] preganjanje marksistov, Židov in uničenje svobodne in napredne kulture. To je veliko delo te [illegible] revolucije.

Na drugi strani dvig kapitalistične in fevdalne oblasti, oboroževanje, grožnje in imperialistične aspiracije, ki so izzvale po vseh sosednih deželah pravo tekmo v oboroževanju v domnevi, da se Nemčija, ko je izstopila iz Društva narodov pripravlja na vojno, kakor se je v enakem tempu in tonu pripravljala Italija.

Svojega gospodarskega programa Hitler ni izvršil, čeprav ga je obljubil. Socialnega programa se pa sploh lotil ni in se ga tudi ne more, ker je izročil vso eksekutivno oblast kapitalistom in fevdalcem.

O reelnosti nemškega gospodarstva pa dvomi celo gospodarski diktator dr. Schacht.

Kakšne so delavske razmere, nam je znano po poročilih. [illegible]

Priznanje fašizma,

da je prvak kapitalizma

Nacistična gospodarska politika je politika dela. Politika dela pa ni manipulacija in skrb glede delovnih razmer in delavskih vprašanj, marveč oslonek gospodarskega kapitala na delo. Ne ravnanje gospodarstva, ampak ravnanje dela! Ne gre za kapital, gre za delo! (Bernhard Köhler.)

Zedinjenje strokovnih organizacij v Franciji

V Franciji je troje strokovnih organizacij, svobodne, komunistične in sindikalistične.

Svobodne in komunistične se po svojem bistvu ne razločujejo razen prejudica v označbi, ker so »komunistične« dejansko tudi le socialistično razredne. Na seji dne 28. januarja t. l. sta se obe načelstvi organizacij sporazumeli glede pozitivnih in administrativnih vprašanj.

Zedinjevalna manifestacija se bo vršila na skupnem kongresu v Toulouse, ki se bo vršil v dneh 2. do 5. marca. Izbrali so na seji tudi skupni odbor, ki bo organiziral skupni kongres.

Strahote vojne v Afriki

Zakaj je Italija pričela vojno z Abesinijo v Afriki? Tako se mora vprašati vsak, kdor pozna razmere v Italiji in Abesiniji. Italija ima kolonije, ne najboljše sicer, ima pa tudi doma še nekultiviranega sveta in ogromna veleposestva. Prebitek prebivalstva bi Italija lahko preskrbela doma ali v svojih kolonijah, to tembolj, ker tudi Abesinija ni primerna za kolonizacijo zaradi podnebja in slabe rodovitnosti v obrobnih pokrajinah, ki bi jih Italija utegnila zavzeti. To v Italiji vse prav dobro vedo. Nočejo se lotiti razlastitve veleposestev, ne melijoracij nekultivirane zemlje, ker režim ni socialen. Kršiti mirovni pakt je bilo treba, da se zadosti potrebi po manifestaciji veličine italijanskega naroda, ki je dolžan vršiti civilizatorično nalogo, kakršna je vredna njegove veličine in slave. Imperialistična politika Italije ne obeta v Afriki nikakršnih sadov, ker bi tudi ne imela sredstev, če bi tudi bila prilika, da gospodarsko izkoristi to kolonijo.

To mnenje je italijansko. In kljub vsemu vojna v Afriki iz gole ošabnosti, kljub očividnim gospodarskim neuspehom po vojni, se žrtvuje desettisoče italijanskih in abesinskih ljudi krvavi barbarski vojni zgolj zaradi — ugleda italijanskega naroda. To je strašna misel. Strašna igra z usodo dveh narodov. Igra, za katero dejansko ni ne gospodarskega in ne kulturnega povoda, čeprav gledamo na dramo z očmi kapitalističnih ideologov.

*

V Ženevi pripravljajo petrolejske sankcije proti Italiji. Italijansko časopisje grozi, da bi Italija v tem primeru revidirala zunanjo politiko, to je, zvezala se z Nemčijo in Podunavjem, v kolikor bi se je posrečilo.

*

Na bojiščih v Afriki so le manjši četniški boji na severnem in južnem bojišču. Makala je pred popolno obkolitvijo, ker dobivajo Abesinci ojačenja.

Vesti z južnega bojišča prihajajo šele sedaj. Zmaga proti rasu Desti je izmišljena, ker so njegove glavne čete v gorovju. Boji so se vršili le med prednjimi stražami in četniki, ki napadajo sovražnika samostojno. Odločno se preklicuje tudi italijanska laž, da je bil v vozovih švedskega Rdečega križa naložen vojni materijal.

Izgube Abesincev in Italijanov na severnem bojišču so bile velike, na južnem pa ne. Abesinci nameravajo do ugodne prilike nadaljevati četniške boje in nočne napade, ki so se doslej obnesli proti moderni italijanski vojski.

Vatikan in vojna v Afriki

Jasnosti je treba!

Vatikan je ne le kot cerkvena oblast suverena, marveč tudi kot posvetna država, odkar je sklenil s Kvirinalom pogodbo in je papež nehal biti prostovoljni vatikanski jetnik. S cerkvenega stališča Vatikan ne mara biti v Društvu narodov, da se mu ni treba preveč vmešavati v mednarodne spore. S te strani so opravičevali vatikanski zagovorniki abstinenco Vatikana v Društvu narodov.

Komaj pa so poročala italijanska oblastva o uspehu italijanske vojske v Abesiniji, katerega dalekosežnosti pa še ne poznamo, že prinaša vatikansko glasilo poveličevalen članek o važni zmagi italijanskega orožja ter dostavlja, da bi bil sedaj ugoden trenutek za posredovanje mirne rešitve tega spora.

Vemo, da Vatikan ni vezan na določbe Društva narodov, vendar bi bilo pravičneje in moralneje, če bi bil Vatikan ob izbruhu vojne jasno povedal, da je napad na Abesinijo kršitev mednarodnih pogodb, tembolj kršitev, ker gre za krvavo klanje, ki bi se bilo lahko rešilo mirnim potom v področju Društva narodov. Vatikan bi bil to lahko storil, če se smatra za suvereno posvetno državo, pravtako lahko, kakor sedaj zagovarja, da naj se sklene mir, ne da bi tudi napadalka, ki je kršila pogodbo, bila kaznovana.

Vatikan se v tem primeru postavlja politično na stran Italije. Kakšen pomen naj potem še imajo mednarodne pogodbe o miru in drugih vprašanjih, če jih mednarodni politični krogi ne spoštujejo in tembolj bi jih morali spoštovati politični krogi, ki se »ne marajo vmešavati v mednarodna politična vprašanja«, zlasti, če gre za svetovni mir.

V ogledalu

Zdravje in srednjeveški klerikalizem. Med drugimi časopisi izhaja v Ljubljani tudi »Zdravje« pod uredništvom dr. Iva Pirca. To naj bi bil že po svojem naslovu naš zdravstveni časopis. V zadnji številki pa beremo razpravo »O splavu in sterilizaciji«, ki jo je »sestavil dr. Lapajne Živko, zdravstveni inspektor v Ljubljani.« Mož z vsem ognjem, pa brez vsake prepričevalnosti piše proti splavu, o čigar vzrokih razvija naslednje nemedicinske in neznanstvene misli, katerim se ne bi čudili, če bi izšle v »Slovencu« v obliki agitacijskega članka pred občinskimi volitvami, nikakor pa ne delajo časti in slave »Zdravju«.

Gospod doktor razvija te-le duhovite misli, ki s splavom niti mnogo zveze nimajo:

»Brez dvoma je, da je današnja doba vplivala na množitev splava... Svetovna vojna je imela med drugim tudi moralno dekadenco v posledici... Razun tega je zapadel nam sorodni ruski narod opasni marksistični doktrini..., Rusija je tako ogromna in nepokončljiva..., da ji je nemogoče propasti, dočim bi vsak drugi narod, ki bi uvedel marksizem, prav hitro propadel.«

Novo zdravstveno pravilo v naši klerikalni deželi se bo torej glasilo: Kdor hoče ostati zdrav, naj se varuje marksizma!

B. Traven, Bombaž

Prevaja Talpa

II. Knjiga **49**

»Da bi plačeval še stražnika?«

»Menda vendar ne mislite, da ga bomo mi plačali? Za to, da bi pazili, da boste povelje izpolnili, nimamo denarja.«

Oba uradnika sta odšla ven in se postavila pred vrata. Ko je preteklo pol ure, sta zaklicala v lokal in senjor Doux je jezno zaprl vrata. Samo hodnik v hotel je ostal odprt, kajti hotel ni prav nič motil miru in varnosti. Toda v lokalu se ni naselil mir, nego je postalo v njem bolj živahno, kakor kadarkoli preje. Doux in Douxovka sta si skočila v lase. Žena je postala pravcata furija, vsak izgubljeni centavo jo je grizel v srce. Capljala je v copatah sem in tja med mizami in jo je možu pošteno podkurila. Bila je oblečena zmeraj v domačo haljo, ki jo je kar tako vrgla nase. Debela mesnata meča so bila gola in so tičala v svetlorumenih svilenih nogavicah. Tudi tilnik in gornji del prsi sta bila gola, oboje je bilo mesnato in se je treslo. Samo njena mladost je dajala tem rastočim masam še nekako obliko, ki ni vplivala grdo, nego celo zapeljivo. Toda še pet let — pa bo vsa zapeljivost minila, kar pa je grdega, pa ne bo samo ostalo, nego se bo še stopnjevalo. Lakti so ji v vsej dolžini gledali iz naramne odprtine pri domači halji. Če bi jo sodil po lakteh, bi jo moral vsak smatrati za rokoborko. Toda tudi na lakteh in ramenih je imela — kakor povsod — samo tresočo se meso. V zatilniku je imela mesno kopo, ki je sedaj samo še ponižno gledala v beli svet, čez nekaj let bo pa narasla v pravcato svetovno čudo. Taka, kakršna je sedaj tekala po lokalu, je bila zmeraj. Če bi jo videl v kakem drugem lokalu, bi jo vsak smatral za bordelsko madamo, s katero se ni dobro šaliti. Halje je včasih izmenjavala. Imela je sivo, roza, zeleno, temnorumeno in svetlomodro haljo. Ali je imela še kako drugo obleko, ne vem. Vsaj jaz je nisem videl nikoli drugače oblečene.

Tudi senjor Doux je tekal naokoli zmeraj v srajci in hlačah. Samo, kadar je šel na trg, si je posadil klobuk na glavo. Nosil je zmeraj črne hlače, ki jih je imel prepete z ozkim usnjatim pasom, belo srajco z ovratnikom in črno ovratnico. Trebuh mu je molel koničasto naprej, kakor bi se mu napenjal. Tudi pri senjori se je zdelo, da ima enak koničast trebuh. Toda kar tako se tega vendar ni dalo presoditi, ker je halja vse lepo izravnala. Toda, kar je bilo spredaj preveč, je bilo zadaj premalo. To se pravi, zadaj je že marsikaj bilo; toda v primeri s trebuhom ni bil zadnji del dovolj močan, da bi vsa postava dobila voljno obliko. In ker je bilo spredaj vsega več kakor zadaj, se je zdelo, kakor da ima zadaj samo najpotrebnejše in kakor da celo to najpotrebnejše pravkar premišljuje, ali bi še to ne zdrsnilo naprej. Na vsak način pa vsaj senjor Doux ni bil nikoli v zadregi: imel je vsaj kaj prijeti — in razen tega pa se mu tudi ni bilo treba bati, da bi se ob kosteh ranil.

»Pravi norec bi bil,« je kričala vanj, »da si me speljal v to bedasto deželo.«

»Jaz?« je zakričal. »Kaj nisi bila vprav ti, ki si mi vsak dan polnila ušesa s hvalo, češ, da leži tod zlato kar po cestah in ga je treba samo pobirati?«

»Ti nesramni lažnjivec,« je zarjula, »ti drekasti marseillski vzdrževanec, kar si tudi res, kaj mi nisi pobral vsega denarja in mi rekel, da bo tu v dveh letih dal tisoč odstotkov dobička?«

»Ali morda nisem imel prav? Saj sva vendar prišla sem brez nič. Oziroma — koliko sva imela? Dve sto pez! Ali morda kaj več? In sedaj so mi za hišo in kavarno ponujali že osem in šestdeset tisoč pez. In za ta denar ju sploh ne prodam, ker sta več vredni.«

»Več vredni? Več vredni?« se je togotila. »Niti dreka nista vredni. Kje neki? Kavarna je zaprta. Sedaj boš komaj še za opeko dobil. Toda to sem ti že takrat rekla, ko je prišla nova vlada. Kako se imenuje že pes, Obregon, lopov! Tedaj je bilo že zapečateno.«

»Saj sva prav tedaj začela šele delati dobiček. Ali morda preje? Preje morda? Ko sva morala neprestano mazati z denarjem, da je šel stotako za stotakom. Vsak je molel roko.«

(Dalje prihodnjič.)

Pogodba med Rusijo in Francijo še ni ratificirana

Nemcem diši kupčija, v Parizu pa nimajo časa?

Lavalova vlada je potrditev mirovnega pakta med Parizom in Moskvo prav za prav sabotirala, to je, ni ga hotela odobriti, da bi stopil v veljavo in tvoril temelj mirovne politike. Dobro informirani dopisnik angleškega »Daily Heralda«, W. N. Enwer, pravi, da je storil Laval to iz strahu pred Nemčijo, ki trdi, da bi taka pogodba kršila lokarnski dogovor in osvobodil Nemčijo vsakršne obveznosti po navedenem dogovoru.

Nemčiji se je kljub dogovoru dopustila strahovita oborožitev in uvedba splošne vojaške dolžnosti, kar jo je le vzpodbujalo k novim korakom ter končno zasnovati tudi militarizacijo Porenja s pozivom, da se »vojni obvezanci« zglase pri nadomestnih oblastih Porenja.

Z ozirom na to, ker Francija pakta ni ratificirala, navaja Enwer zadnje stavke Molotovega govora s seje centralnega izvršnega odbora sovjetske unije, češ, da je Sovjetska unija dovolj jaka, da brani sama sebe ter da bi zbližanje z Nemčijo le pozdravila. To pomeni, da Rusija ne potrebuje francoske pomoči in da tudi Rusija Francije proti Nemčiji ne bo branila...

Vladna kriza v Franciji je odobritev pakta zopet zavlekla, da bo mogoče sklepati o njem šele po volitvah v zbornico. O Lavalu samem pripoveduje Enwer, da je nekemu prijatelju izjavil, da ne more nobeno noč zaspati, da ne bi obžaloval podpisa pogodbe z Moskvo. Angleški časnikar govori o silnem diplomatičnem boju v Evropi, ki lepo tiho spremlja abesinski vojni ropot.

To namigavanje časnikarja kaže, da v abesinskem sporu ne gre toliko za Abesinijo kakor za Evropo.

Obenem pa je Molotov povedal, da Nemčija ponuja sovjetski Rusiji za 500 milijonov mark (okoli 10 milijard Din) kredita v blagu, dasi je Nemčija poleg Vatikana najhujša nasprotnica Rusije. O vzhodnem paktu so trdili v Nemčiji, da bi bil kulturna sramota, toda ko gre za bakšiš, je vse v redu.

Kongres Strokovne komisije za Slovenijo (Oblastni odbor URSSJ)

Na podlagi sklepa XXI. redne seje z dne 16. januarja 1936 in na podlagi statuta URSSJ in pravilnika za Oblastne odbore, sklicuje Strokovna komisija za Slovenijo kot Oblastni odbor URSSJ, dne 15. marca 1936

III. REDNI KONGRES

s sledečim dnevnim redom:

1. **Otvoritev kongresa:**
   a) konstituiranje kongresa;
   b) volitev verifikacijske komisije;
   c) volitev komisije za poedine točke dnevnega reda.
2. **Poročila:**
   a) predsednika;
   b) tajnika;
   c) blagajnika;
   č) finančne kontrole.
3. **Gospodarska politika in položaj delavstva.**
4. **Socialna zakonodaja in starostno zavarovanje.**
5. **Delavski tisk in delavsko strokovno gibanje.**
6. **Volitev novega odbora in finančne kontrole.**
7. **Razno.**

Kongres se bo vršil v nedeljo, dne 15. marca 1936 ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani Delavske zbornice v Ljubljani.

Pravico delegiranja na ta kongres imajo v smislu statuta in pravilnika URSSJ:

1. Strokovne organizacije na področju Strokovne komisije, ki so priključene URSSJ.
2. Krajevni Medstrokovni odbori URSSJ na področju Strokovne komisije.
3. Zastopniki centralne uprave URSSJ in njihovih oblastnih odborov.

Glasovalno pravico na kongresu imajo samo delegati, navedeni pod 1.

Ti delegati se sestavljajo soglasno §u 36 statuta URSSJ in pravilnika o Oblastnih odborih:

a) do 100 članov en delegat,
b) na vsakih nadaljnjih 100 članov še en delegat.

Po § 37 statuta URSSJ nosijo stroške delegatov za kongres tiste organizacije, ki jih delegirajo.

Število delegatov se določi v smislu § 3 statuta URSSJ na podlagi povprečno plačane kvote za zadnjih 12 mesecev (t. j. v razdobju med 1. januarjem 1935 in 31. decembrom 1935).

Kongresu smejo staviti svoje predloge v smislu statuta in pravilnika URSSJ vse URSSJ priključene organizacije in Krajevni medstrokovni odbori v območju Strokovne komisije. Ti predlogi morajo biti poslani Strokovni komisiji **najpozneje do 1. marca 1936.**

V Ljubljani, dne 25. jan. 1936.

Strokovna komisija za Slovenijo kot Oblastni odbor URSSJ.

Predsednik: **Franc Leskošek,** s. r.
Tajnik: **Niko Bricelj,** s. r.

Društvo narodov v novi luči

Liga ali društvo narodov, pravi esperantska revija »La Socialisto«, se je rodila iz krvavih orgij svetovne vojne. Izraz je tedanjega časa, karakterističnega zaradi silne volje vseh narodov za mir. Zato imajo pravila Društva narodov izrecne določbe o sankcijah (kaznih) proti vsaki državi, ki bi v bodoče napadla drugo državo. Društvo narodov že izpočetka ni zbujalo pri vseh narodih pravega zaupanja, ker so nekateri sumili, da utegne postati orodje držav zmagovalk, ki bodo z njim vršile svoje imperialistične težnje. Zlasti delavci mu niso zaupali; komunisti so smatrali v njem nekakšno zvezo kapitalističnih držav proti sovjetski ruski državi.

Resnično ima Društvo narodov v svoji sedanji obliki **mnogo napak.** Preveč je društvo vlad; narodi pa imajo v njem jako malo vpliva. Tudi pravila so taka, da večinoma onemogočajo naglo in energično intervencijo. Določbe o kolektivnih sankcijah, ki so nastale pod vplivom mržnje do vojne, se je smatralo vedno le za teorijo. To mišljenje potrjujejo dogodki v sporu med Japonsko in Kitajsko in sporu med Bolivijo in Paraguajem.

Šele sedaj v italijansko-abesinskem sporu, prvič v zgodovini človeštva, se je zgenila ta mednarodna ustanova, da hoče kaznovati državo napadalko, kolikor dopuščajo še negotove in neurejene razmere. In kaj opažamo pri tem? **Delavstvo vsega sveta, vsa napredna javnost se zbira okoli Društva narodov in ga skuša podpreti.** Celo komunisti, ki so zanikali njega pomen, so sedaj na njegovi strani. **Reakcionarni in fašistični krogi pa delajo očitno proti Društvu narodov.** Meščanstvo, vsaj demokratsko razpoloženo, deloma podpira društvo, ali iz strahu pred bodočnostjo ali zaradi svojih interesov, deloma pa okleva, ker se boji, da se porabijo proti fašistični Italiji najstrožje določbe. Tri vrste razpoloženj opažamo: delavstvo in napredni srednji sloji so absolutno za Društvo narodov; meščanstvo in kapitalisti pa oklevajo, niso edini, ker se boje posledic; reakcija in fašizem sta pa odkrita sovražnika Društva narodov.

Vsi, ki zasledujejo dogodke okoli Društva narodov, čutijo, da se nahajamo pred dogodki velikega zgodovinskega pomena, ki utegne odločilno vplivati na zgodovinski razvoj. Društvo narodov je soglasno obsodilo roparski pohod italijanskega imperializma proti neoboroženi, svobodni Abesiniji, in sedaj že več mesecev razpravlja o sankcijah v smislu svojih pravil. In milijoni ljudi se izprašujejo, ali bo Društvo narodov ostalo energično proti napadalki, ali pa bodo zahrbtne intrige diplomatov preprečile njega vpliv na dogodke.

Ponavlja se torej, kar se je v zgodovini že večkrat ponovilo: proletarijat postaja naslednik vsega dobrega in kulturnega, kar je buržuazija zgradila v svojih »dobrih časih«. Istotako postaja sedaj proletarijat naslednik vseh demokratičnih in humanističnih idej, ki jih sedaj meščanstvo pušča, ker jih ne potrebuje več (ali ji postajajo nevarne), zato brani tudi ono, kar je naprednega (progresivnega) v Društvu narodov.

Te dni bo odbor Društva narodov zopet razpravljal o vojni v Afriki. S kakšnim uspehom, še ni mogoče povedati. Toda ena stvar je jasna: bujne sile delavskega razreda in napredni del srednjega razreda more in mora rešiti ter utrditi Društvo narodov in njega ideje. To je teh zgodovinska naloga. To pa še ne zadostuje. Potrebno je še, da vsak socialist deluje v tem duhu v svoji deželi v gibanju. Delavske vlade v vseh, ali vsaj v najvažnejših evropskih deželah bi napravile iz Društva narodov **krepak kolektiv** (skupnost) in tako Društvo narodov bi pač moglo v bodoče preprečiti vsako vojno.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjič. — Uprava.

Meh za smeh

Zadnja Svetovno-pomorsko-razorožitvena konferenca leta 1940:

Predsednik: Torej draga gospoda, na morjih je prostora samo še za 5 križark in 12 podmornic.

[illegible] Predlagam, da se sovjetska in en del francoske mornarice potegneta na suho. Resk.

*

In kakor je iz vsega razvidno, bo na olimpijskih igrah v Garnisch-Partenkirchenu nastopal tudi prvak Nemčije, [illegible] za kar se že pridno vežba. Resk.

*

Od srca

Sodnik: »Obsojeni ste na dosmrtno ječo. Ali ste razumeli?«

Obsojenec: »Da — Bog vam tisočkrat povrni!«

Nežni soprog

Mož svoji ženi ob ognjeniku:

»Ne hodi preblizu. Če te vidi, začne bruhati.«

Sin svoje dobe

Očka: »Jurko, če se ne navadiš pisati, kako boš pa kedaj odpravljal svoja trgovska pisma?«

Sinček: »Najel si bom tipkarico.«

Pri branjevcu

»Dajte mi za en dinar mešanih bonbonov!«

»Paglavec, tu imaš dva bonbona; zmešaj si jih pa sam!«

Čehoslovaška republika

Pet milijard za investicije

Proračunsko poročilo čehoslovaškega ministra za socialno skrbstvo

Socialnodemokratični minister ing. Nečas je poročal v parlamentu o svojem proračunu ter navajal med drugim naslednje:

Ministrstvo za socialno skrb je poizkušalo s svojim delovanjem omiliti nezaposlenost. V bodočem letu bo to nadaljevalo ter upa, da se bo po programu, ne da bi preveč obremenjevali državni zaklad, posrečilo zmanjšati število nezaposlenih vsaj za 200.000 oseb. V ta namen je potrebna poživitev eksporta, važen je pa tudi finančni problem. Predvsem je treba poživiti stavbstvo ter bolje organizirati prehrano.

Za investicije stavim v proračun za 1936 3039 milijonov Kč (to je okoli 5.5 milijard Din). Razen tega pa se bodo izvršile izvenproračunske investicije 360 milijonov Kč (ca. 550 milijonov Din). Izvedle bodo razne investicije tudi samouprave. (Ves investicijski program za leto 1936 znaša torej nad 6 milijard dinarjev. Minister upa, da parlament odobri program.

Stavbstvo

Statistični podatki kažejo, da polovica prebivalcev najemnin v novih stavbah ne more zmagovati, zakaj najemnina enega stanovanjskega prostora presega 30% in najemnina z dvema prostoroma pa nad 60% povprečnih prejemkov večine prebivalstva.

V tem tiči v glavnem propadanje zasebnega stavbstva **in ni pričakovati izboljšanja, dokler se ne izboljšajo mezdne in plačilne razmere.** Gradba velikih stanovanje je brez pomena, ker ni najemnikov. Absolutno potrebno pa je, pravi minister, graditi hiše z najmanjšimi in manjšimi stanovanji za socialno slabotne sloje ter znižati v teh hišah najemnino čimbolj. Po statistiki iz 57 občin stanuje še sedaj v vagonih, skladiščih in barakah še 5298 rodbin, z 21.080 rodbinskimi člani. V tej statistiki nista navedeni velika Praga in Brno. **Država je dolžna** odpraviti te razmere ter mora na vse mogoče načine izdatno podpirati gradbo majhnih stanovanja ter tudi določiti primerno nizko najemnino. Mala stanovanja na leto ne bi smela biti dražja kakor 500 do 600 Kč (to je 70—120 Din mesečno; tudi v dunajskih soc. dem. občinskih hišah so bile skoraj enake cene pod soc. dem. upravo). V to svrho je izdelan že načrt zakona, ki bo ščitil siromašne najemnike. Podpore se bodo dajale le graditelju, ki v tem smislu gradi in zahteva nizko najemnino. Hišnim posestnikom, ki bodo hoteli svoje stavbe preurediti, bo vlada dovoljevala davčne olajšave. Gledala bo tudi, da ne bodo cene stavbenega materijala oderuške.

Poživitev zunanje trgovine

Zunanja trgovina se je zlasti izboljšala na jesen. Z raznimi olajšavami bo vlada dosegla nove uspehe.

V času od 3. decembra 1934 do 16. novembra 1935 je bilo z javnimi deli zaposlenih okoli 127.000 delavcev. Tudi druge samouprave so opravljala javna dela. S tem je dobilo v minulem letu 221.000 delavcev zaposlitev.

Skrajšanje delovnega časa

Že 1931 je bil izdelan načrt zakona. Težave je delala nova koalicijska stranka, ki se je izgovarjala, da ni vezana na prejšnje dogovore koalicije. Sporno je bilo tudi vprašanje mezd. Ni pa mogoče misliti na to, da bi se življenjski položaj še dalje poslabševal.

Ureditev posredovanja dela

Izdeluje se nov zakon, ki bo določal obvezno prijavljanje službenih mest ter bi delodajalec moral počakati vsaj tri dni, če mu posredovalnica nakaže primernega delavca. Z načrtom se pa delojemalci ne strinjajo, ker določa preveč izjem.

Kolektivne pogodbe

Vlada pripravlja ne le v tekstilni industriji, ampak tudi v drugih, da uvede obveznost kolektivnih pogodb.

K brezposelni podpori prispeva strokovničarjem tudi država. Zakon se obnovi, ker poteče s tem letom. Po novem zakonu bo dobil delavec dvakratni znesek, ki ga dobiva pri organizaciji, trikratni, če mora skrbeti najmanj še za eno osebo, če nima drugih dohodkov, ki bi bili enaki mezdi prej. Dnevna podpora države je znašala doslej 12 Kč in se zviša na 15 Kč (to je okoli 27 Din).

Ukrepi proti draginji

Vlada je ukrenila, da ne narašča draginja. Določene so cene (moki) ter preskrbljeno, da se cene tudi po ovinkih ne morejo dvigati. Določene so maksimalne cene za krompir in druga živila. Vse to pa tako, da producenti ne trpe škode.

Končno je opisal minister že izvedene pomožne akcije vlade, mlečno, mesno, maščobno, sladkorne cene itd. Glede kartelov pa je izjavil, da bo treba na celi črti poskrbeti za znižanje njih cen in v ozdravljenje gospodarstva preprečiti ekscese kartelnega gospodarstva.

Zgodba o petrolejskih sankcijah proti Italiji

Pariški »Choc« poroča:

»Početkom decembra je prejel kralj Leopold III. belgijski pismo piemontskega princa (italijanskega prestolonaslednika). Sklicana je bila namreč seja sankcijskega odbora in Hoare (Anglija) je nameraval predlagati, da se sankcije poostre proti Italiji, zlasti, da se prepove uvoz petroleja v Italijo in italijanske kolonije. Piemontski princ pravi v svojem pismu: Če se prepove izvoz petroleja in bencina v Italijo, tedaj Italija v nekaj tednih ne bo imela več bencina za svoje vojne ladje, letala, tanke, tovorne avtomobile in bo prisiljena h kapitulaciji. Ta kapitulacija, tako pravi princ, pa ne bi porušila samo italijanski fašizem, marveč tudi italijansko dinastijo. Utegnila bi zanetiti socialno revolucijo v Italiji. Ogrožala bi interese vseh dinastij in ves družabni red Evrope. S to utemeljitvijo je zarotil italijanski princ belgijskega kralja, da naj vpliva na angleškega kralja, da se sankcije glede petroleja proti Italiji ne uvedejo. In belgijski kralj se je peljal v London.

Nekaj dni pozneje je šel Hoare v Pariz, kjer sta z Lavalom sklenila predlog, da se Italiji kot napadalki da za plačilo, čeprav je kršila mir, eno tretjino Abesinije.

Dinastični razlogi sami pa niso dejansko povzročili izpremembo angleške zunanje politike. Vmes so še drugi »kralji«. Med obravnavo petrolejskih sankcij proti Italiji je prišel v London Riedemann, vplivni veljak družbe »Standard Oil of New Jersey«, to je, velikega amerikanskega petrolejskega trusta, ter se sestal tam z Gulbenkianom, zastopnikom družbe »Mexican Eagle« in »Irak Oil«, enim najmogočnejših petrolejskih magnatov. Kraljem petroleja ne gre za savojsko dinastijo, pač pa za petrolejsko kupčijo z Italijo. Vplivala sta ta zastopnika kapitala v Londonu, da se jim dobiček iz abesinsko-italijanskega spora ne bi izmuznil. S koncem vojne bi vojni dobičkarji imeli veliko škodo. Vzporedni so pa tudi sicer kapitalistični in dinastični interes. Dočim je Riedemann (»Standard Oil of New Jersey«) fanatičen katolik, pod vplivom jezuita Tacchi-Venturina, je »Standard Oil of New York« last židovskega kapitala. Vendar sta obe družbi posredovali proti sankcijam, prva s stališča Vatikana in dobička, druga s stališča dobička in družbenega reda kakor ona.

To je bil vzrok temeljiti izpremembi politike Hoareja, ki je prvotno zahteval najstrožje sankcije proti Italiji.

Račune je prekrižala angleška delavska stranka in javno mnenje, da se napadalca ne more še nagraditi za kršitev mednarodnih pogodb, ker to spravlja tudi Društvo narodov v največjo nevarnost. Zakaj jasno je bilo, če se posreči namera, potem Društvo narodov ne obstoja več, potem so pravila Društva narodov capa papirja, na katerega se imperializmom ni treba ozirati.

Nedvomno bodo tuji kapitalistični in drugi vplivi še poizkušali rešiti Mussolinija, ki mu sedaj vojaško in politično trda prede. Neizogibna dolžnost javnosti obenem pa je, da se sankcije izvedejo do kraja, kakor je že dne 17. decembra l. l. zahteval mednarodni socializem na svoji skupni konferenci v Parizu.

Jasno je, da napadalka ne more imeti nobene moralne pravice do odškodnine, ki naj bi jo plačala po krivici napadena država Abesinija.«

Kdo vse hoče voditi delavstvo?

Čuvajte se volkov v ovčji obleki!

Ta izrek je važen zlasti dandanes, ko se razni elementi vsiljujejo delovnemu ljudstvu, obljubljajoč mu nebesa že na zemlji, ako bo sledil njim, ako bo podpiral njihova stremljenja ter stopal po njih poti, ki da je edino zveličavna pot za odrešenje delavstva.

Vendar je potrebno in to nujno potrebno, da si te elemente ogledamo malo od bliže, da delavstvo spozna: kdo so, kaj so delali še pred kratkim in kaj je njih končni cilj.

Oglejmo si zaenkrat samo »Delavsko fronto« in gospode okoli nje.

Ali ste čitali s kakimi šlagerji si skuša utirati pot med delavstvo, s kakim blatenjem in s kako demagogijo skuša potlačiti svobodno delavsko gibanje in njegov boj s kapitalizmom. Zadnjič je celo na prvi strani zablestel v debelih črkah naslov članka: **»Marksisti delajo proti delavstvu!«** Mislim, da je to prav tako smešno, kot če bi nekdo trdil, da je abesinski cesar nastopil proti Abesiniji in pustil Italijanom, da so zavzeli Addis Abebo, ali pa da je papež zapustil Rim in se preselil v Moskvo v uredništvo Bezbožnika.

Menda ti gospodje okoli »Delavske fronte« še vedno mislijo, da delavstvo tiči v temi srednjega veka, ko so predniki prečastitih imeli neomejeno oblast nad življenjem in smrtjo ter kulturo svojih podložnikov, ko so človeštvo sežigali na grmadah, mučili v ječah ter oznanjevali blagor tistim, ki so ubogi na duhu, ki niso videli in ne vidijo izkoriščanja in njihovih strahotnih del.

Toda, da preidemo takoj k stvari! Vprašam Vas delavci: kako so se gospodje okoli »Delavske fronte« obnašali nekako pred šestimi meseci? Iz poročil »Delavske Politike« se še lahko spominjate, da so vrgli takrat svoje delavstvo brez vzroka na cesto. Iz solidarnosti do ostalih tiskarskih podjetij, so rekli, da so to storili. Vrgli so na cesto svoje delavstvo, kakor so vrgla na cesto tiskarniško delavstvo ostala kapitalistična podjetja. Vrgli pa so ga na cesto zato, da bi mu nasilnim potom iztrgali njegove delavske pravice, da bi ga prikrajšali za njegove priborjene pridobitve. (Škoda, da že takrat ni izhajala »fronta«, to bi bil prizor za bogove.)

Niti malo usmiljenja niso takrat pokazali do delavstva! Sedaj pa hočejo biti voditelji delavstva. Udrihajo po marksističnem časopisju, ki se je vedno zavzemalo in stalo na strani borečega se delavstva, ki se je borilo za delavske pravice in za dostojno življenje vsega delovnega ljudstva. Preslepili bi radi s svojimi šlagerji razredno zavedno delavstvo, ga razcepili in napravili, da bi bilo ponižno in pokorno kot pes svojemu gospodarju.

Toda delavstvo ve, da prečastiti gospodje oznanjajo vedno samo le nauke, v praksi jih pa ne izvajajo, kakor so to dokazali za časa borbe tiskarskega delavstva in kakor so sicer tudi vedno delali, oznanjujoč, da naše kraljestvo ni od tega sveta. Zato naj bi delavec stradal, da mu bo na drugem svetu šlo bolje.

Razredno zavedno delavstvo pravilno odgovarja na nesramne izpade in zavrača tiskano besedo svojih nasprotnikov. To delavstvo ve, da si bo samo skovalo boljšo bodočnost brez gospode. Nazaj v srednji vek ne pojdemo več. Bil bi to pregrozen padec v temo, iz katere bi delovno ljudstvo potrebovalo stoletja, preden bi se zopet rešilo spon sistema, kakršen je vladal pod vašimi predniki ves srednji vek.

Ti pa, delavec, trpin in izkoriščanec, opazuj dogodke v svetu z odprtimi očmi, da boš spoznal volkove v ovčjih oblačilih, da boš spregledal in uvidel, da je tvoja bodočnost in bodočnost tvojih sotrpinov odvisna le od tvojega organiziranega boja v razrednih organizacijah.

Ne veruje šakalskim zavijanjem in krokodilovim solzam ljudi, ki pravijo, da ti hočejo pomagati, a te obenem na rafiniran način odtegujejo od proletarske celote in te mislijo napraviti podobnega kitajskemu kuliju.

Kdor seje razdor, bo žel vihar in če je seme razdora še tolikrat blagoslovljeno.

Delavec.

Tako postopajo z rudarji

Boj rudarjev pri rudniku Stanovsko.

Dodatno k našim zadnjim poročilom o položaju rudarjev rudnika Stanovsko izvemo še te-le podrobnosti:

Rudnik (dr. Klečenko in David Stern) dolguje rudarjem mezdo za mesec [illegible] december 1935 in januar 1936, razen tega pa še nekaterim na hranarini na račun Bratovske skladnice tudi po tisoč in več dinarjev.

Rudarji zahtevajo plačilo, rudniška uprava pa izplačilo zavlačuje.

22. t. m. je sporočila rudarjem, da se ta dan ne bo delalo. 23. t. m. so rudarji zopet delali, 24. in 25. pa zopet praznovali. 26. t. m. je bilo rudarjem tega dovolj ter so sporočili podjetju: ali plačate, ali pa prenehamo z delom. Ker podjetje ni plačalo, je delo prestalo.

Zveza rudarjev Jugoslavije in Delavska zbornica posredujeta pri lastnikih rudnika, ki žive nekje v Zagrebu. Ker pa nimamo zakona, da bi tak rudnik lahko enostavno stavili pod prisilno upravo, se podjetniki lahko izmikajo. Neki temni elementi pa hočejo sedaj v kalnem ribariti in delavstvo nahujskati proti organizaciji, češ, da nič ne napravi in da je ona kriva, da rudnik še ni plačal mezde. Menda je namen teh elementov, da delavstvo pobuni proti organizaciji in s tem odvrne pozornost rudarjev od podjetja oz. njegovih lastnikov, ki zadržujejo delavstvu njegovo težko prisluženo mezdo. Z razbitjem organizacije bi seveda profitiralo samo podjetje.

V najtežjem položaju so delavci, ki so prišli od drugod in sedaj nimajo od česa živeti. Več jih je že odšlo peš čez hribe in doline iz kraja pomanjkanja in lakote.

Tem delavcem prej omenjeni temni elementi tudi pripovedujejo, da so delavci-domačini krivi, da rudnik ne izplačuje mezd, češ, ti imajo svoje bajte, pa niso navezani na mezdo, zato pa tudi tako ne nastopajo kot bi bilo treba. S tem hujskanjem hočejo sejati sovraštvo med delavstvo, da bi nesložno bilo še bolj brez moči proti podjetju. Namen je prozoren. Pametni delavci vedo, da bajtar od svoje bajte ne more živeti, kakor ne more živeti delavec v mestu od svoje hišice in vrta.

Tej samopašnosti podjetnikov je treba napraviti konec. Opozarjamo zlasti Glavno bratovsko skladnico, da zarubi zalogo premoga za hranarino, ki jo podjetje dolguje.

Delavstvo pa naj vztraja v tem boju in naj se ravna po navodilih svoje organizacije, zavedajoč se, da sta kriva vse bede lastnika tega rudnika, proti katerima mora nastopati strnjeno, če hoče, da ju bo končno prisililo k spoštovanju delavskih pravic.

Doma in po svetu

Koliko državnih uradnikov imamo. V proračunskih kreditih navaja proračunski predlog naslednje državne uradnike in nameščence. Vseh državnih uradnikov je 208.277, ki veljajo na leto 5.192 milijonov dinarjev. Ministrov in banov je 23, uradnikov 57.762, uradniških pripravnikov 10.042, zvaničnikov 34.894, služiteljev 10.848, kontraktualnih in honorarnih ter dnevničarjev 36.885, neuvrščeno osobje 2252, častnikov in uradnikov 10.535, podčastnikov in orožnikov 39.033. — Pri banskih upravah je državnih uradnikov 44.446.

Radodarni olimpijci. Pod tem naslovom je »Jutro« razglasilo to-le vest: »Med prvimi se je odzvala usnjarna Woschnagg, ki je prevzela nase vso tehnično opremo tekmovalcev in nakazala J. Z. S. S. v to svrho lepo vsoto Din 50.000 (petdeset tisoč dinarjev).« — Šoštanjski delavci pa vedo, da so teh Din 50.000 prislužili tovarni oni, da so pritrgani od njihovih ust in iztisnjeni iz njihovih žuljev (redukcije mezd!). Torej bodo šli sportniki v tretji rajh opremljeni na njihov račun, čeprav proti njihovi volji. — Zelo zanimivo je tudi izredno zanimanje naših gospodov tovarnarjev za to olimpijado, kdo bi si bil mislil, da so tako navdušeni sportniki. Vršile so se že razne olimpijade, ampak da bi bili za nje tudi toliko žrtvovali, še ni nismo čuli.

Inozemci v naši državi. V naši državi je okoli 150.000 inozemcev. Največ je Čehoslovakov, Rusov in Madžarov.

V Sloveniji je največ koles (biciklov). Politična uprava za Dravsko banovino je doslej izdala 114.000 evidenčnih tablic za kolesa v Sloveniji. Samo v Ljubljani je doslej prijavljenih nad 12.000 koles. V zadnjih dveh letih je bilo v Sloveniji na novo prijavljenih 12.500 koles, kakor poroča »Jutarnji list«, se nahaja v Sloveniji polovica koles s cele države. —

•

Italijanski napadi na lazarete Rdečega križa in švedska vlada. Švedska vlada uradno izjavlja, da so vsa opravičevanja Italije glede razdejanja lazareta švedskega Rdečega križa z letalskimi bombami neresnična. To je, v lazaretih ni oboroženih vojakov in ne vojnih potrebščin, niti niso očitani zločini resnični. Razumljivo je, da tudi šest pomot ali zmot v štirih tednih ne more biti.

Dne 7. marca državni praznik na Čehoslovaškem. Dan 7. marec je rojstni dan bivšega predsednika republike, dr. T. G. Masaryka. Vse stranke v senatu so predlagale, da bodi rojstni dan Masaryka državni praznik.

Iz Nemčije. V dveh letih (1934 in 1935) je bilo ustavljenih v Nemčiji 4890 časnikov in revij. Ker so fašisti ustanovili nekaj novih listov, znaša zmanjšanje števila listov 2641. Leta 1929 je bilo poslanih po pošti raznih listov 1867 milijonov, leta 1935 pa le še 1260 milijonov. Ta padec ne kaže samo kulturni, ampak tudi socialni položaj.

Hitler ni diplomat. Hitler je povedal vsemu svetu, da je Evropa določena, da bo vladala nad manj civiliziranimi plemeni. Na Japonskem so te besede razumeli in izjavljajo, da Japonci ne bodo dolgo prijatelji Nemcev, če bo Hitler še dalje nadaljeval take žaljive diskriminacije. — Tako izjavo je Hitler dal ameriškemu novinarju.

Dvoboj obvezen. V pondeljek je govoril Hitler v cirkuzu »Krone« več tisočglavi množici dijakov. Med drugim jim je dejal, **da se more oprati čast samo s krvjo.** Te besede potrjujejo dejstvo, da bo v Nemčiji dvoboj v najkrajšem času obvezen.

Človeštvo postaja blazno. V Nemčiji so po dolgem iskanju zbrali 600 starih kljuset, o katerih trde, da so se udeležila svetovne vojne in so jim pri svečani vojaški paradi obesili na vratove železne križce, ki imajo napis: »vojnemu tovarišu za zasluge«. Gotovi ljudje res ne vedo, kaj bi še vse izrabili za vojno propagando.

Romain Roland, francoski pisatelj, ki živi v Švici, praznuje te dni svojo 70 letnico. Znan je kot eden največjih živečih pacifistov in sodelavec »Lige za človeške pravice«. Izmed njegovih spisov je najbolj znan veliki roman »Jean Christoph« in življenjepis o Tolstem.

Rusija gradi šole. Lanski ruski proračun je določil za gradbo šol 338 milijonov rubljev, letošnji pa 910 milijonov. S tem zneskom bodo zgradili 1520 šol. Te šole bodo po mestih in industrijskih krajih. Po vaseh pa bodo iznova ustanovili 2802 šoli.

Prva konferenca dela ameriških držav. V San Jago de Chile v južni Ameriki so se sestali uradni delegati na povabilo Mednarodnega urada dela in predlog republike Chile. Konferenca je važna z ozirom na delovne pogoje ameriškega delavstva. V delegacijah sta po dva zastopnika vlade in po en zastopnik delavcev in delodajalcev. Konferenca se bo bavila najprej z ratifikacijo že sprejetih konvencij. Nadalje bo razpravljala o racionalizaciji tekstilne industrije in skrajšanju delovnega časa; dalje, v delo se sme sprejemati šele s 16. letom starosti, o prehrani, o tehničnih organih dela; o minimalnih mezdah; o službenih pogojih in življenju kmetiškega delavstva. — Sprejete resolucije bodo veljale kot navodilo za nadaljnje delovanje mednarodnega urada dela.

Samomori grozovito naraščajo. V devetnajstem stoletju je bilo v Evropi okoli 1,500.000 samomorov. Po ugotovitvah nemškega sociologa Hans Rosta, pa je v dvajsetem stoletju v Evropi vsako leto 60.000 do 70.000 samomorov. V tem stoletju je bilo torej že do konca leta 1935 nad dva milijona samomorov.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

IZ NAŠIH KRAJEV

Maribor

Kako je bilo z ekskurzijo malih harmonikarjev v Prago?

Naš odgovor na nejasen popravek »Harmonije«.

Na naš članek pod gornjim naslovom z dne 15. januarja nam je poslal odbor iz društva »Harmonije« popravek, v katerem nas na koncu poziva, da naj mu da uredništvo na kakršenkoli način na naš, baje »nerazumljiv« odstavek članka pojasnilo. To pojasnilo radevolje dajemo.

»Ni res, da smo zbirali denar za lačne želodčke malih harmonikarjev, ampak je res, da smo bili pozvani na turnejo v Češkoslovaško...« itd.«, stoji v popravku.

Kaj pa smo čitali pred odhodom na turnejo v Prago? V »Glasu Naroda« z dne 5. decembra 1935 čitamo med drugim v članku »Harmonikarčki ge. Ravnik« to-le:

»Enega si ne pustim vzeti, to je, da sem s svojo organizacijo dosegla oni veliki uspeh, kateremu sem ga posvetila pri njegovi ustanovitvi, t. j. pomagati sirotam, ki so najbolj zapuščene in uboge, nagim in lačnim otročičkom... Vedno sem si mislila, se pa le grejejo revčki v toplih oblekcah in čeveljčkih, ki so jih jim »zaslužili« naši harmonikarčki. Morebiti bo padel zopet kak tisočak za naše gole vrabčke. Pa gremo. Ga. Ravnik si je sama vzgojila svoj zbor in dokler bo ona predsednica, se bo marsikateri revček v mrzli zimi grel v topli oblekci in čeveljčkih, ki mu jih je pripravila ona!«

Kdo ima torej prav? »Delavska Politika«, ali Glas Naroda«, ali popravek »Harmonije« v »Delavski Politiki«?

Koliko je torej prišlo »za naše gole vrabčke«, za uboge nage in lačne otročičke

Ker je »edini namen njihov« služiti onim, ki si sami ne morejo pomagati, torej ni samo pravica, ampak dolžnost vse javnosti, vprašati sedaj, koliko je v te svrhe odpadlo.

V Pragi so dobili 21.000 Kč, t. j. Din 42.000.—

»Harmonija« trdi v našem popravku, da so prejeli v Pragi od koncerta v »Lucerni« 10.000Din in so še povrnili »efektivne potne stroške«. V tem pogledu nam je pojasnilo »Harmonije« nejasno, tudi nam nerazumljivo. Iz prepisa obračuna ČJ-lige v Pragi je razvidno, da je ČJ-liga izplačala samo za koncert v »Lucerni« 21.000 Kč, t. j. v našem okrog 42.000 Din. Kaj misli »Harmonija« pod efektivnimi in potnimi stroški? Koliko so dobili za te efektivne potne stroške? Po našem mnenju 32.000 Din, če je ostalo še 10.000 Din. Kateri potni stroški so mišljeni pod tem, Maribor—Praga in nazaj, ali tudi naprej? Ali je moral ravno praški koncert tudi kriti stroške za Brno in Bratislavo, čemu?

Koncerti v Brnu in v Bratislavi.

»Harmonija« pravi sama, da ste imeli v Brnu dva in istotako v Bratislavi dva sijajno uspela koncerta. Ali so bili morda tamošnji »sijajno uspeli koncerti« pasivni? Mogoče, mi ne vemo, a javnost je z ozirom na sijajna poročila v časopisih o krasnih uspehih v razprodanih dvoranah gotovo upravičena zvedeti vse to z ozirom na javne obljube, kako bodo padli tisočaki »za gole vrabčke«.

»Stalno vodstvo in spremljevalci«.

Kar se tiče spremstva, izjavlja »Harmonija«, da so se udeležili turneje starši kot spremljevalci in »naše stalno vodstvo«, ki je bilo potrebno za dobrobit otrok in uspeh prireditev. Da je neko vodstvo pri takih ekskurzijah potrebno, je izven vsakega dvoma. Toda tu je govora o dvojnem spremstvu. Javnost je pri tem radovedna predvsem na to, ali in kdo je financiral stroške tega dvojnega spremstva, vodstva in spremljevalcev? Ali so si n. pr. starši sami plačali vse izdatke, ali so bili morda tudi deležni kakih podpor? Mi mislimo, da ne, ker v to tudi niso upravičeni.

Kratkomalo:

Koliko je bilo vseh dohodkov in izdatkov in v kaj so se uporabili ti izdatki in koliko je končno ostalo za »gole vrabčke, za tople oblekce in čeveljčke revčkom v mrzli zimi?« To zanima vso javnost, zlasti pa Mariborčane.

Zaupniški tečaj. V soboto, dne 1. februarja predavata prvo uro s. Karner o strokovnem pokretu s. Grčar pa o gospodarstvu. Pridite vsi.

Za stanovsko ureditev družbe na podlagi socialne pravičnosti in socialne ljubezni se bo borila baje »Delavska fronta«. Tako ji je vsaj nasvetoval klerikalni list »Straža v viharju«. Previdno pa klerikalni demagogi molčijo o tem, kakšnih sredstev se bodo poslužili za dosego tega cilja. Ali srednjeveške inkvizicije, ali modernega morilnega orožja, kanonov, strupenih plinov, strojnic, in vešal, po vzorcu krščansko-socialne stanovščine v Avstriji? Sicer pa vemo, da se na [illegible] posle dobro razumejo, kadar je treba zadaviti delavski razred. V tem so nedosegljivi mojstri.

Delavci naj ostanejo v temi, da jih bodo lahko katoliški kapitalisti še vsaj 2000 let izmozgavali. To si želijo »frontarji«, zato so jim knjižnice Delavske zbornice na potu. Že leta 1929. so z denuncijacijami dosegli, da je bilo ogromno knjig zaplenjenih. Fej, pravijo delavci.

»Framazoni« v Mariboru. »Slovenec« je min. petek objavil članek »Ognjeni bratje na delu« v katerem se ljuto zaganja v kremacijsko gibanje. Trdi, da se kremacijska društva »Ogenj« vzdržujejo pri nas samo s pomočjo prostozidarskih lož in da tvorijo njih članstvo sami framazoni in drugi »brezbožniki. Obrega se tudi ob mariborski »Ogenj«. Za ceneno reklamo smo mariborski »ognjeni bratje« »Slovencu« res hvaležni, čeprav kot ljudje iz različnih ljudskih plasti in poklicev (peki, krojači, čevljarji, kovinarji, zasebni in javni nameščenci), o framazonstvu nimamo niti pojma. Ta živi samo v »Slovenčevih« okajenih možganih. Da ga še malo bolj poučimo, mu zaupno povemo, da je med mariborskimi »ognjenimi brati« 98 odstotkov katoličanov, ki se samo nočejo sprijazniti s perspektivo, da bi jim nekoč še črvi vrtali po njih izmučenem mesu.

Slepa ljubezen. V nekem mariborskem internatu se je šolala 17 letna Rezika V., hčerka bogatih staršev iz bližnjih Rač. V svojem živahnem temperamentu je večkrat ponoči veseljačila v družbi mladih fantov po kavarnah in barih. Na ta način se je seznanila s 27 letnim elegantnim Josipom Kodrom, ki je imel vedno dovolj denarja. Predstavil se ji je kot sin tovarnarja v Avstriji in inženir. Rezika je izposlovala pri stariših, da je smela stanovati zasebno, da se je lahko z njim bolj pogosto videla. Nenadoma pa je Josipa vzela noč. Radi nekega vloma so ga dali za 4 leta na ričet. Rozika je žalovala, ker ni vedela, kam je izginil, potem pa ga je pozabila, dovršila šolo in se je vrnila domov v Rače. Po 2 in pol letih je bil pa Josip amnestiran in se je nenadoma pojavil v Račah. Stara ljubezen je spet vzplamtela. Pregovoril jo je, da gre z njim v Avstrijo k njegovim bogatim starišem, kjer se bosta tajno poročila. Rezika je pregovorila stariše, da jo pošljejo v Graz v nek zavod, kjer se bo učila nemščine. Dovolili so ji, ji nabasali kovčeg in dali na pot Din 5000 za prvo potrebo. V Mariboru jo je čakal Josip in od tu sta krenila z avtom do meje. Njena teta je pa šla drugi dan za njo v Graz, da vidi, kako se je zmestila in je seveda ni našla. Javila je stvar policiji. Josipa so pa kot starega znanca med tem na meji že prijeli. Rezika je pa od ljubezni ozdravljena.

Automobilska krožna tekma se je te dni vršila na evropski progi Monte Carlo, Milano, Ljubljana, Maribor, Wien, München, Strasbourgh, Paris, Lyon in nazaj v Monte Carlo. Medpotoma so se založili z bencinom tudi v Mariboru. Glede stanja cest v Dravski banovini so se izrazili zelo nepovoljno; rekli so, da so samo še v južni Italiji našli tako slabe ceste. Pa je izjavil, da je cesta še čisto dobra. Vendar bi se ne smelo pozabiti, da je naša državna cesta mednarodna prometna žila, ki vodi iz Avstrije na naš Jadran.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

»Kariera kanclista Winziga«. Satirična komedija dunajskega komediografa Lichtenberga, ki obravnava v tem delu slab položaj državnega uradnika v zvezi z znižanjem plač, korupcijo itd. Vsebina se suče okrog kanclista Winziga, ki ga na koncu iz službene potrebe upokoje, ker je preveč dosledno pošten. Delo režira pisatelj Bratko Kreft iz Ljubljane. Premiera bo v soboto, dne 1. februarja. Predstavo priporočamo.

Pevski odsek pekovskih pomočnikov v Mariboru bo priredil v soboto, dne 1. februarja 1936 v Gambrinovi dvorani svojo tradicionalno predpustno veselico. Na programu je: Zborovo petje z izbranimi pesmimi, humoristični nastopi in ples. Sodeluje tamburaški odsek pekov. Vstopnina Din 5.—. Prijatelji neprisiljene zabave vljudno vabljeni.

Vabilo na zaključni večer plesne šole I. Delavskega kolesarskega društva, ki se bo vršil v nedeljo, dne 2. februarja 1936 v Gambrinovi dvorani. Začetek ob pol 20. uri. Konec ob 12. uri. Pomnožen orkester. Za polnoštevilen obisk se priporoča — odbor.

Celje

Občni zbor podružnice Saveza metalskih radnika se bo vršil v nedeljo, dne 2. febr. ob 9. uri dopoldne v mali dvorani hotela »Union«. Dolžnost vsakega člana je, da pride sigurno in točno. — Odbor.

Veselico priredi podružnica Saveza metalskih radnika v nedeljo, dne 2. februarja v gostilni »Amerika«. Začetek ob 4. uri popoldne. Prijatelji prijetne zabave iskreno vabljeni.

Hrastnik

Delavske mezde v naši državi so v primeri z drugimi državami silno nizke, skoro bi lahko rekli, da stojimo na zadnjem mestu tabele, ki ponazoruje razmerje plač v posameznih deželah. Zato pa so tudi gospodarske razmere take, kot kmalu ne kje. Podjetniki in njihovi oprode radi priporočajo delavstvu podaljšanje delovnega časa kot sredstvo za izboljšanje zaslužka. So delavci, ki ne mislijo od ust do nosa in na take ponudbe pristajajo — v svojo škodo in v nesrečo brezposelnih. Tudi v steklarniški brusilnici se zadnje čase nekaj šušlja o uvedbi dvanajsturnika! Prepričani smo, da ljudje, ki to nameravajo, ne poznajo določb zakona o zaščiti delavcev. Razen tega jim priporočamo, da naj ne iščejo izhoda iz zamotane situacije tam, kjer ga ni mogoče najti, ampak tam, kjer ga je iskalo delavstvo že v osemdesetih letih prejšnjega stoletja: v skrajšanju delovnika ob nezmanjšanem zaslužku. Delavcem v brusilnici kličemo: borite se ramo ob rami z ostalim organiziranim delavstvom, da ne boste zadnji med zadnjimi. — **Delavec.**

Podružnična sekcija kemičnih delavcev SDSZJ sklicuje svoj redni občni zbor dne 8. februarja ob 4. uri popoldne v lokalu Kemične tovarne v Hrastniku. Vabimo člane, da pridejo točno in si izvolijo novo upravo za tekoče leto.

Rajhenburg

Zaupniški tečaji. Tudi pri nas so se pričeli zaupniški tečaji. Začetek je bil dne 27. januarja. Tečaj bo trajal do 12. februarja t. l. Kakor smo slišali, je bil obisk na zaupniških tečajih po ostalih rudarskih revirjih jako velik. Tudi pri nas se je priglasilo veliko število udeležencev. Pri rudniku nas je zaposlenih še danes 172 rudarjev, ki pa nimamo ne kulturne in ne strokovne organizacije. Da delavstvo vsled pomanjkanja izobraževalnih in obrambnih organizacij vedno bolj otopeva in obupava vsled težkih socialnih prilik, vidimo na neštetih primerih. Zato so nam zaupniški tečaji tem bolj dobrodošli. Ne samo, da bodemo zopet gradili temelje naši izobrazbi, bomo skušali zopet začeti s kulturnim in strokovnim delom tam, kjer smo vsled raznih zablod nehali. Čitamo tudi, da se prirejajo predavanja po rudarskih revirjih o delavskem časopisju. Kako nujno bi bilo takšno predavanje na Senovem, si lahko predstavljamo, saj prihaja sem komaj toliko delavskega časopisa, kolikor ima delavec prstov na eni roki. Akoravno so težki časi, ko delavec praznuje in družina strada, steguje še vedno demon alkohol svojo koščeno roko po našem delavcu, hoteč ga ugonobiti in ustvariti iz njega nezavednega sužnja. Tudi to je posledica pomanjkanja delavskih kulturnih organizacij in brezbrižnost delavstva do svojih strokovnih organizacij. Spoznavamo, da se bo moralo zamujeno nadomestiti, drugače bomo vedno tavali v temi in nevednosti.

Zagorje ob Savi

Ne marajo delavskega denarja. Pri zadnjih občinskih volitvah smo čuli, da je tudi nekaj obrtnikov prav pridno zabavljalo čez kandidate na listi »Delovnega ljudstva«. Pričakujemo, da bodo sedaj tudi toliko možati, da ne bodo več marali delavskega denarja. Času primerno je, da enkrat tudi delavstvo uveljavi izrek: Svoji k svojim. Upamo, da bodo to razumeli vsi tisti, ki so bili na večer izida volitev izpostavljeni zasmehu.

Tudi »figovci« so doprinesli k zmagi. Pri zadnjih občinskih volitvah je bil v znanem lokalu brezplačno na razpolago »figovec« (t. j. žganje iz fig.) Nek volilec se ga je po večkratnem pokušanju do dobra nalezel, mogoče celo za dva »kopača«. Tako natreskan in poln »radikalne zajednice«, je prikolovratil domov, kjer je uveljavljal svojo borbenost in svoj program iz »zelenke«. Nič kaj dovzetna za take vrste programov pa ni bila njegova sicer miroljubna žena, ki ji je mož skušal tudi fizično dokazati dobrote, ki jih je črpal iz programa »zelenke«. Lekcijo, ki ženi nikakor ni šla v glavo, je ta, figove dobrote polni mož, podkrepil z bunkami, pred katerimi se je pa žena slednjič rešila z begom. Možu je s tem seveda zmanjkala zadnja točka za uveljavljenje »bunkastih« načel, pa je prišel do zaključka, da ima pobegla žena končno morda vendarle prav. Tudi glava gospodarja ni bila nič kaj v njegovi oblasti, strašansko ga je bolela. Želodec pa zahteva zopet le toliko, kolikor more prenesti. A bilo je preveč teh dobrot figovih. Prišla je reakcija, moža so obšle slabosti in klical je na pomoč proti radikalnemu radikalizmu tistega zaščitnika, ki ga v takih slučajih kličejo vsi podjarmljeni načel. — Tako je tudi marsikatera druga žena, pod vplivom figovca in svojega moža, morala doprinesti svojo žrtev k zmagi, »figovci« bodo pa še občutili posledice — kot hudega mačka, ki ga bodo preganjali tja do drugih volitev.

»Krišpin in Fridolin«, burko v 3. dejanjih bo vprizorilo Delavsko glasbeno in pevsko društvo »Zarja« dne 2. februarja s pričetkom ob 7. uri zvečer v Zadružni dvorani na Lokah. — Vse, ki se jim hoče par ur smeha in zabave vabimo!

Zalog

Brezposelnost tepe nas delavce tudi v naši občini. Nekaj jih je dobilo preteklo leto delo tudi pri železniški upravi. Toda pod kakšnimi pogoji! Plače so prejemali po Din 18 dnevno od tega pa so jim odbili še po en dinar. Nadzirateljev pri delu je bilo nič koliko! Kar po dva sta včasih ukazovala, potem pa še nadzornik proge. Pri čiščenju proge so dobili odkazanega toliko dela, da ga niso mogli izvršiti v osmih urah. Ker delo ni bilo gotovo, pa se je g. O. znašal nad delavci rekoč: »Pa pojdite po svojo ženo domov, in če še ta ne bo opravila dela, bom pa jaz svojo pripeljal.« — Nek delavec je moral hoditi k zdravniku, ker se je ranil na nogi. Ko so bili sezonski delavci odpuščeni iz dela, je uradov zdravnik povedal prej omenjenemu delavcu, da je po uradnem obvestilu črtan tudi iz seznama bolnikov. Šele energičen nastop delavca pri nadzorniku proge je imel uspeh, da je bila krivica popravljena. Tako se godi delavcem, ki so nezavedni, razdvojeni, ki čitajo vse drugo, samo svojega časopisa, »Delavske Politike«, ne. Delavci, ki včasih toliko zabavljate in preklinjate: spoznajte, da pomaga samo organizacija in solidarnost!

Ljubljana

Družabni predpustni večer »Zarje« in železničarjev dne 1. februarja bo nudil obilo zabave. Ples do 3. ure zjutraj. Vmes koncertne točke godbe na pihala, mandolinskega orkestra in harmonike. Pričetek ob 8. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. Dostojne maske bodo imele vstop.

Kranj

Napredujemo. SDSZJ si je izvojevala v podjetjih, kjer so se izvršile volitve obratnih zaupnikov, 30 mandatov napram 27 v lanskem letu. Beli so dobili skupaj 14 zaupnikov in plavi 3 zaupnike.

Poročil se je minulo nedeljo v Kranju s. Perhavec Franc s s. Ozimič Milko, zaposlena sta oba v Semperitu. Čestitamo!

Iz Krajnske gore

Ne v frontarstvu, v enotnosti delavskega razreda je naš spas. Tudi v skrajnem kotu naše Gorenjske je odjeknila ideja »enotne fronte«. To idejo smo sprva z veseljem pozdravili, ker smo upali, da je končno vendar enkrat prišel čas, da je delavstvo spoznalo kvarnost medsebojnega bratomornega boja, katerega umetno ustvarja kapital, da s tem slabi razredno borbo delavstva. Toda že po preteku par tednov smo spoznali, da nima ta »enotna fronta« resne volje delati za združitev marksističnega delavstva v eno celoto. Kajti medsebojni izpadi se niso nič ublažili, pač pa se je medsebojno osebno razračunavanje še poostrilo. Na drugi strani so začeli iskati nekateri stikov z raznimi malomeščanskimi skupinami, v katerih imajo gotovi, proletarijatu zelo sumljivi ljudje, glavno besedo. Ni moj namen očitati tem sodrugom izdajstvo nad proletarijatom, ker dobro vem, da ne ustvarjajo enotne fronte s temi malomeščanskimi skupinami z namenom, da s tem škodujejo delavstvu. Toda njihovo delo rodi slabe posledice! Proletarijat ne sme iskati v svojem boju svojega prijatelja v malomeščanskih skupinah, ker le-te zastopajo proletarijatu protivna načela zasebne lastnine, t. j. izkoriščanja človeka po človeku. Na teh načelih temelje vse meščanske stranke. Veliko večjo nevarnost tvorijo za proletarijat malomeščanske stranke, večjo kot velekapitalistične, vsled tega, ker se bo proletarijat veliko lažje otresel vpliva velekapitala, nego malomeščanskega duha. Izgovor, da so pri nas politične razmere drugačne nego drugod, ne drži. Saj so v vsaki državi politične razmere svojevrstne, toda povsod se vrši ena in ista borba, borba za in proti izkoriščanju. Boj, kateri se danes odigrava med malomeščanskimi strankami, pa proletarijatu ne bo prinesel rešitve. Za vzgled naj nam služi Nemčija! V Nemčiji je bila še par mesecev pred prevzemom oblasti po Hitlerju nacistična stranka postavljena skupno s komunistično izven zakona. To je dalo nekaterim nemškim komunistom povod, da so videli svoje interese v skupni borbi z [illegible] nacistično stranko proti velekapitalističnim vladnim strankam. Niso se pa [illegible] zavedali tega, da so si malomeščanski naciji in vladne velekapitalistične stranke v gospodarskih vprašanjih veliko bliže, nego nacistična ali katerakoli marksistična stranka. To pa vsled tega, ker je razredna borba proletarijata usmerjena proti kapitalističnemu izkoriščanju, medtem ko je borba med poedinimi malomeščanskimi in kapitalističnimi strujami le borba za gotove privilegije, ki pa gredo vsi na račun izkoriščanja proletarijata. Ti nemški sodrugi se tega niso zavedali. Zavedali pa so se tega prav dobro kapitalisti obeh za oblast se borečih struj. Zato so se vrgle vse nemške meščanske stranke, ko se niso mogle več vzdržati na oblasti, v naročje malomeščanske nacistične stranke, da skupno onemogočijo razredno borbo nemškega proletarijata. O tem ima delavstvo jasno sliko, da si ne sme iskati zaveznikov v stranki, katera ne priznava razrednega boja. To pa vsled tega, ker vsa borba take stranke obstoja v razčiščevanju raznih nacijonalnih vprašanj, s katerimi hoče uspavati proletarijat in je obenem odločna nasprotnica razrednega boja. Torej ne enotna fronta proletarijata z malomeščanskimi strankami. Pač pa enotna organizacija razrednega bojevnega proletarijata mora biti stremljenje slehernega zavednega delavca. Ne mislim s tem, da delavstvo ne sme iti vzporedno z malomeščanskimi skupinami v boj, dokler gre ta za interese delavstva, pa ne za nacionalna vprašanja. Nikoli ne sme delavstvo pozabiti, da pelje pot k njegovemu osvobojenju preko skupnih interesov malomeščanskih strank in da se poti križajo. Zato naleti proletarijat na svoji končni poti na enoten odpor vseh zagovornikov principa izkoriščanja. A.

Jesenice

Zvočni kino Radio predvaja v **soboto** in nedeljo ob 8. uri zv. (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) velefilm »Kralj džungle« z olimpijskim prvakom Busterom Crabbom v glavni vlogi. Med dodatki tudi glazbeni film: »Glavni dobitek«. — Sledi film: »Žene štrajkajo«.

Nedeljska zdravniška služba za člane Bratovske skladnice in svojce v februarju: 2. in 16. februarja g. dr. Čeh Milan; 9. in 23. februarja g. dr. Kogoj Frančišek.

Šoštanj

Zmaga rdeče liste pri volitvah obratnih zaupnikov v tovarni Woschnagg. Odkar obstoja pravilnik o volitvah delavskih zaupnikov, so se v tovarni Woschnagg vršile volitve delavskih zaupnikov vsako leto po skrajšanem volilnem postopku. Od leta

1928. pa se je tudi pri nas marsikaj spremenilo. Ponižavanje, teptanje delavskih pravic, ki jih daje obrtni zakon in znižanje delavskih mezd tudi do 40%, je Woschnaggovo delavstvo privedlo do spoznanja, da se brez močne strokovne organizacije ni mogoče boriti proti kapitalizmu. Leta 1934. se je delavstvo kompaktno organiziralo v Splošni delavski strokovni zvezi Jugoslavije. Leta 1935. meseca junija je delavstvo vložilo zahteve, da se mu da vsaj nekaj nazaj, kar se mu je prejšnja leta iztrgalo. Woschnagg pa je zahteve delavstva kratkomalo odbil z izgovorom, da on itak dobro plača. O priznanju delavske organizacije pa gospodje sploh niso hoteli ničesar slišati in tako je nastala tridnevna stavka, v kateri bi Woschnagg lahko spoznal, da je vse bogastvo, ki ga ima, **plod dela njegovih izmozganih delavcev.** — Znano je tudi, da Woschnaggova tovarna kaj rada odpušča najzavednejše delavce. Letos so se pa gospodje prvič poslužili neke novotarije, o čemer bo treba izpregovoriti tudi še kje drugje. Rekli so: »Pristanemo na skrajšan volilni postopek pri volitvah zaupnikov toda samo pod pogojem, če ne bo kandidiral ta in ta.« Organizirano delavstvo je zahteve gospodov odklonilo in tako so se razpisale volitve. Postavljena je bila lista organiziranega delavstva in druga lista tistih, proti katerim gospodje niso imeli prigovorov. Agitatorji za to nedolžno belo listo so smeli agitirati po tovarni med delovnim časom in nekateri so se posluževali celo nedopustnih groženj. — Prošlo soboto, dne 25. januarja smo volili. Rdečih glasov je bilo oddanih 193 in so dobili 4 zaupnike, »beli« so dobili 125 glasov in 2 zaupnika. Pripomniti moramo, da so si beli izvolili enega zaupnika, ki je med stavko delal. — Šoštanjski proletarijat je ob tej priliki spoznal, odkod »beli« in »plavi«. Očetovstva ni več mogoče utajiti. Naj se delavstvo na šoštanjskem primeru uči.

Vuzenica

Važno predavanje. V nedeljo, dne 2. februarja se bo vršilo s pričetkom ob 9. uri dopoldne v gostilni Jezeršek važno predavanje o socialni zakonodaji, pomenu strok. organizacije in delavskega tiska. Predavala bosta ss. dr. Reisman in Eržen iz Maribora. Delavci in delavke, pridite v čim večjem številu.

Slovenska Bistrica

Volitve obratnih zaupnikov. V nedeljo, dne 26. januarja t. l. so se vršile volitve obratnih zaupnikov v tovarni za promet s kovinami Zugmayer & Co. Vložena je bila samo ena lista SMRJ. Vseh pet zaupnikov torej pripada svobodni strokovni organizaciji. Izvoljeni so bili ss.: Bera P., Nežmah I., Kranjc L., Skrbinek F. in Dovnik Fr. — Ti sodrugi so nam porok, da bodo pošteno in z vnemo čuvali delavske pravice. Na svoj mandat so lahko tudi ponosni, kajti delavstvo se je zbralo kompaktno k volitvi in s tem povedalo, da stoji neomajno za svojimi zaupniki. To naj si zapomnijo vsi tisti, ki so mislili, da smejo moč in zavednost našega delavstva podcenjevati in so našo postojanko smatrali kot slabotno točko svobodnega organiziranega gibanja kovinarjev.

Podpise so pobirali preteklo nedeljo v tukajšnji farni cerkvi za proglasitev Antona Martina Slomšeka blaženim in v to svrho delili posebna potrdila. Kakor čujemo pa bo treba za to, da bo Slomšek v nebesih postal blažen, zbrati tudi precej denarja in ga poslati v Vatikan, pretlno bo izdana predpisana odločba. Na listku, ki ga je prejel vsak izmed podpisnikov, je tudi ta-le pripomba: »Vsi, ki prejmejo od Boga kakšno milost in posebno pripisujejo to prošnji Slomšekovi, se prosijo, da o tem natanko poročajo lavantinskem ordinariatu v Mariboru.«

Oplotnica

Dajte dela zaslužka potrebnim! Na banovinski cesti Oplotnica—Slov. Bistrica delajo posestniški sinovi, ki bi jim ne bilo treba iskati zaslužka pri javnih delih. Taki seveda lahko delajo za Din 16 do Din 18 na dan in izpodrivajo delavca, ki živi od tega, kar zasluži.

Zabukovca

Posnemajte! Za tiskovni sklad je daroval s. Planko Leopold iz Griž p. Celju Din 50.—. Iskrena hvala!

Ptuj

Esperanto. Novi tečaj poseča 17 udeležencev. Nadaljevalni tečaj pa se bo vršil ob nedeljah od pol 2. ure do pol 3. ure pop. v gimnaziji. — Pridite točno!

Pobrežje pri Mariboru

Pogrebno društvo na Pobrežju bo imelo svoj občni zbor v nedeljo, dne 16. februarja ob 2. uri popoldne v dvorani gostilne Hren na Pobrežju. Dostop dovoljen samo proti članski izkaznici. Člani, ki so tri mesece v zaostanku, nimajo glasovalne pravice.

Studenci pri Mariboru

Kmetski ples. Kakor vsako leto, priredi I. Delavsko kolesarsko društvo, vplačilnica Studenci, kmetski ples, ki se bo vršil 1. februarja t. l. v gostilni Mraz v Studencih. Začetek ob 19. uri z obširnim programom kakor: ples i. t. d. Vstopnine ni.

Sportna rubrika

Zadnje neurje v naši dolini je prizadelo tudi S. K. Amaterju občutno škodo, ker je skoraj polovico ograje na igrišču podrlo. Potrebno bi bilo, da bi priskočili na pomoč »Amaterju«, ki se mora težko boriti, da lahko vzdržuje svoje igrišče, občina, banska uprava in razne sportne instance. Predvsem gre za popolno ureditev igrišča. S. K. Amater tako podporo zasluži, saj goji vse panoge sporta in si je že pridobil mnogo zaslug za sport v naši dolini in bo letos praznoval desetletnico svojega obstoja.

Vabilo

na redni letni občni zbor **»Splošne hranilnice in posojilnice za Jesenice in okolico r. z. z o. z. Jesenice-Sava«**, ki se bo vršil v **nedeljo, dne 1. marca 1936 ob 15. uri v srednji dvorani Delavskega doma na Savi** s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročila načelstva.
3. Poročilo preglednikov računov.
4. Sprejem računskega zaključka.
5. Volitev članov nadzorstva.
6. Raznoterosti.

Ako bi občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, se po zadružnih pravilih vrši pol ure pozneje brez ozira na število navzočih članov.

Načelstvo. **Nadzorstvo.**

Preklic

Podpisani Odar Anton, delavec na Javorniku, obžalujem in preklicujem vse žalitve, ki sem jih izrekel 19. jan. t. l. naproti Bincaju Vladimirju z Javornika in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. — Jesenice, dne 25. jan. 1936. — **Odar Anton.**

Preklic

Podpisani Vilman Janez, delavec s Koroške Bele, preklicujem in obžalujem žalitve in grdo obnašanje naproti Rajnhart Miheli s Koroške Bele ob priliki straže po pok. Bogataju in se ji zahvaljujem, da je odstopila od sodne tožbe. — Jesenice, dne 27. januarja 1936. — **Vilman Janez.**

„Delavski dom", r. z. z o. z. v Mariboru.

Vabilo

na

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

zadruge **»Delavski dom«**, r. z. z o. z. v Mariboru, ki se bo vršil v četrtek, dne 20. februarja 1936, ob 18. uri v Frankopanovi ul. 1/I.

Dnevni red:

1. Prečitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo funkcionarjev.
3. Računski zaključek za l. 1935. in razrešnica.
4. Volitev novega načelstva in nadzorstva.
5. Razno.

Nadzorstvo. **Načelstvo.**

Mezda ob izstavitvi „neplačanem dopustu po § 220 o. z." (1155 o. d. z.)

Kedaj ima delavec pravico do mezde, čeprav ni delal?

Sodne odločbe glede mezde v izstavitvi

(§ 220 o. z.)

»Uslužbenec ima pravico na mezdo, če ga je odpustil delodajalec brez odpovedi radi slučajnega pomanjkanja premoga, če je bil prikrajšan na mezdi vsled pokvarjenega motorja pri delni stavki, uslužbenec nima pravice na mezdo, če so bila stavbena dela ustavljena radi mraza. Uslužbenec, ki je dobil odpoved, ima pravico na polno mezdo, četudi je delodajalec delo omejil.«

»Okolnosti, nastale v osebi delodajalca, ki onemogočajo uslužbencu izvršitev dela, upravičujejo uslužbenca do mezde, najsi so bile te okolnosti slučajne ali zakrivljene po delodajalcu. Tudi slučaj, ki se je pripetil v premoženjskem krogu delodajalca in preprečuje uslužbencu izvršitev dela, mu daje pravico na mezdo po § 1155 o. d. z.«

»Delavec izgubi pravico na mezdo (§ 1155 o. d. z.) samo, če je odklonil delo ali če so se na njegovi strani pojavile ovire, da bi službe zopet ne vršil. Zadostuje pa, da je voljan delati, pripravljen k delu, delodajalec ga mora najprej pozvati k dogovorjenemu delu.«

»Samo oni je za čas stavke voljan delati, čemur je obvezan (§ 115 o. d. z.), kdor se v tem času izrecno priglasi v službo ali k delu. Kdor stavka, nima zahtevka po § 1155 o. d. z.«

»Zahtevek na mezdo po § 1155 o. d. z. je možno uveljavljati za dobo treh let, ne samo do 6 mesecev.«

»Zahtevku na mezdo po § 1155 o. d. z. se je mogoče odreči samo za preteklost, nikdar za bodočnost.«

Delavski pravni svetovalec

Ormož

Nadurna tožba vratarja, ki je tožil neko ljubljansko tovarno za plačilo mezde pri nadurnem delu, še ni končana. Revizija, ki je bila vložena že pred enim letom na najvišje sodišče, Stol sedmorice v Zagrebu, leži tam še vedno nerešena. Tudi več drugih podobnih delavskih tožb je pred Stolom sedmorice že celo leto in še dalje. Ko bo prišla sodba, jo bomo v »Delavski Politiki« objavili.

— — —

Za konzorcij izdaja in urejuje Viktor Eržen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru.